

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Representative of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

SAŽETAK PRESUDE

DRELON PROTIV FRANCUSKE PRESUDA VIJEĆA OD 8. RUJNA 2022. ZAHTJEVI BR. 3153/16 i 27758/18

*Prikupljanje i pohrana osobnih podataka
o seksualnoj orijentaciji davatelja krvi
nije bilo u skladu s Konvencijom*

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva je u studenom 2004. pokušao donirati krv u francuskom zavodu za transfuziju - Établissement Français du Sang (dalje: EFS). Tijekom preliminarog medicinskog razgovora upitali su ga je li ikada imao spolni odnos s drugim muškarcem. Podnositelj je odbio odgovoriti na to pitanje i njegov zahtjev za darivanjem krvi je odbijen. Nakon toga, EFS je unio podnositeljeve osobne podatke u svoju računalnu bazu podataka uz napomenu da postoji kontraindikacija za darivanje krvi zbog prakticiranja spolnih odnosa s drugim muškarcima. Podnositelj je u kolovozu 2006. ponovno pokušao darivati krv ali je odbijen zbog gore navedenog razloga. Podnositelj je zatim podnio kaznenu prijavu tvrdeći da je diskriminiran, ali je ta prijava odbačena. I naknadni upravni postupci koje je podnositelj pokrenuo tražeći da se poništi rješenje temeljem kojeg mu je bilo zabranjeno darivanje krvi, bili su bezuspješni.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 8. Konvencije podnositelj zahtjeva je tvrdio da je prikupljanje i pohrana njegovih osobnih podataka od strane EFS-a bilo protivno pravu na poštovanje privatnog života.

OCJENA ESLJP-a

ESLJP je istaknuo da pohrana podataka koji se odnose na "privatni život" pojedinca ulazi u djelokrug članka 8. stavka 1. Konvencije ([Amann protiv Švicarske](#) [VV], br. 27798/95, st. 65.,

ECHR 2000-II). Pojam privatnog života je širok koncept koji, između ostalog, obuhvaća elemente kao što su rodni identitet, seksualna orijentacija i seksualni život pojedinca ([E.B. protiv Francuske](#) [VV], br. 43546/02, st. 43., 22. siječnja 2008.).

Da bi miješanje u privatni život pojedinca bilo opravdano, ono mora biti predviđeno zakonom, u skladu s legitimnim ciljem te nužno u demokratskom društvu.

Primjenjujući ta načela na predmet podnositelja zahtjeva, ESLJP je utvrdio da je prikupljanje i pohrana osobnih podataka podnositelja zahtjeva predstavljala miješanje u njegov privatni život. Naime, podaci koje je EFS prikupio sadržavali su pretpostavku o podnositeljevom seksualnom životu i seksualnoj orijentaciji na temelju koje mu je pripisana kontraindikacija za darivanje krvi. Usto, prikupljeni podaci su se čuvali relativno dugo, odnosno za podatke prikupljene 2004. bio je predviđen rok čuvanja do 2278. godine.

Miješanje je bilo predviđeno relevantnim francuskim zakonom koji je propisao iznimku od zabrane prikupljanja i obrade podataka o zdravlju ili seksualnom životu pojedinaca ako je to bilo u svrhu "upravljanja zdravstvenim uslugama". U tim slučajevima domaće vlasti su uživale široku diskreciju pri uspostavi takve baze podataka.

Prema ocjeni ESLJP-a takvo zakonsko uređenje bilo je predvidljivo uzimajući u obzir da je članak 18. Direktive 2002/98/EZ¹ propisivao obvezu bilježenja rezultata postupaka procjene i pregleda darivatelja. Sukladno tome, francuske vlasti su propisale obvezu vođenja elektroničke baze podataka o darivateljima krvi, koja je sadržavala informacije o svim privremenim ili trajnim kontraindikacijama za darivanje krvi koje su bile označene šiframa. Slijedom toga, ESLJP je zaključio da je pravni okvir bio dovoljno precizan i predvidljiv, pa je stoga miješanje u podnositeljevo pravo na poštovanje privatnog života bilo u skladu sa zakonom.

Miješanje je težilo legitimnom cilju zaštite zdravlja. Naime, u Francuskoj, ali i u mnogim drugim državama članicama VE, velik broj ljudi zarazio se HIV-om ili virusima hepatitisa putem transfuzije krvi. Zbog toga su države razvile tehnike za otkrivanje, zaustavljanje i eliminaciju patogena. Kao odgovor na ovu veliku zdravstvenu krizu usvojeni su i brojni međunarodni pravni instrumenti² koji su težili istom cilju zaštite javnog zdravlja. Štoviše, ESLJP je podsjetio da pozitivne obveze koje proizlaze iz članka 2. Konvencije podrazumijevaju uspostavu regulatornog okvira prema kojem bolnice moraju usvojiti odgovarajuće mjere za zaštitu života svojih pacijenata ([Oyal protiv Turske](#), br. 4864/05, st. 53.-54., 23. ožujka 2010.).

Preostalo je ispitati je li miješanje bilo nužno u demokratskom društvu. S tim u vezi, ESLJP je istaknuo da je prikupljanje i pohrana osobnih podataka bila utemeljena na relevantnim i dostatnim razlozima jer je imala za cilj osigurati sigurnost krvi koja se koristila za transfuziju.

¹ Direktiva 2002/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. siječnja 2003. o utvrđivanju standarda kvalitete i sigurnosti za prikupljanje, ispitivanje, preradu, čuvanje i promet ljudske krvi i krvnih sastojaka i o izmjeni Direktive 2001/83/EZ.

² Primjerice [Rezolucija CM/Res \(2013\)3 o seksualnom ponašanju davatelja krvi koja ima utjecaj na sigurnost transfuzije](#) promiče prikupljanje podataka o rizičnom spolnom ponašanju kroz standardizirani postdonacijski intervju s davateljima za koje je potvrđeno da su pozitivni na HIV, HBV, HCV i sifilis

S druge strane, s obzirom na osjetljivost osobnih podataka koji su uključivali informacije o seksualnoj orijentaciji i seksualnom životu podnositelja zahtjeva bilo je važno osigurati da su oni prikupljeni sukladno članku 5. Konvencije za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka³. U tom smislu, osobito je važno da tako prikupljeni podaci budu točni i, prema potrebi, ažurirani, da budu odgovarajući, mjerodavni i ne suvišni u odnosu na svrhe obrade te da se ne čuvaju dulje nego što je potrebno. Dodatno, budući da su osobni podaci prikupljeni i pohranjeni bez izričitog pristanka podnositelja zahtjeva, ESLJP je morao biti rigorozniji u ispitivanju je li mijesanje bilo nužno u demokratskom društvu.

ESLJP je istaknuo da su osobni podaci prikupljeni u svrhu zaštite zdravlja, odnosno sigurnosti transfuzije krvi, morali biti točni. Međutim, u ovom predmetu podnositelju zahtjeva je pripisana kontraindikacija za muškarce koji su imali spolni odnos s drugim muškarcima samo na temelju toga što je odbio odgovoriti na pitanja koja se odnose na njegov seksualni život. Takav zaključak se nije mogao izvesti iz podataka koje je podnositelj podnio prilikom liječničke procjene. Unatoč tome, taj razlog za isključenje iz darivanja krvi je zabilježen i pohranjen.

Iz toga proizlazi da su se prikupljeni podaci temeljili na pukim nagađanjima, bez dokazane činjenične osnove. Nadležna tijela nisu dokazala točnost prikupljenih podataka, niti su ih revidirala nakon podnositeljevih žalbi. Cilj osiguranja kvalitete krvi namijenjene za transfuzijsko liječenje mogao se postići i samo evidentiranjem podnositeljevog odbijanja davanja odgovora na pitanja koja su se odnosila na njegovu seksualnost. Naime, sama ta činjenica bila je dovoljna za odbijanje njegovog zahtjeva za darivanjem krvi.

Nadalje, duljina čuvanja tih podataka bila je prekomjerna s obzirom da je alat koji je koristio EFS omogućio njihovo zadržavanje do 2278. godine. ESLJP je istaknuo da je trebalo regulirati razdoblje čuvanja podataka za svaku od pojedinih kategorija podataka i provesti reviziju u slučaju promjene svrhe prikupljanja podataka. U podnositeljevu slučaju prekomjerna duljina razdoblja čuvanja podataka omogućila je da se ti podaci više puta koriste protiv podnositelja zahtjeva, što je rezultiralo njegovim automatskim isključenjem iz darivanja krvi.

Slijedom navedenog, tužena država je prekoračila slobodu procjene u ovom predmetu te je došlo do povrede članka 8. Konvencije.

PRAVEDNA NAKNADA

3.000 EUR na ime neimovinske štete

9.000 EUR na ime troškova i izdataka

³ Članak 5. Konvencije za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka glasi:

“Osobni podaci koji su predmet automatizirane obrade trebaju biti:

a. pribavljeni i obrađeni u dobroj vjeri i zakonito,

b. pohranjeni u određene i zakonite svrhe i ne smiju biti uporabljeni na način koji je nespojiv s tim svrhama,

c. odgovarajući, mjerodavni i ne suvišni u odnosu na svrhe u koje su pohranjeni;

d. točni i, ako je to potrebno, ažurirani,

e. sačuvani u obliku koji omogućuje identifikaciju subjekata podataka tijekom razdoblja koje nije duže nego što nalaže svrha u koju su pohranjeni.”